

Fingon lausunto ulkoasiainvaliokunnalle hallituksen esityksestä talousarvioksi vuodelle 2024

Asia: HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_41+2023.pdf

Teema: kehitysyhteistyö

Fingo ry kiittää mahdollisuudesta lausua valiokunnalle hallituksen esityksestä talousarvioksi vuodelle 2024. Tarkastelemme tässä lausunnossa talousarvioesitystä kehitysyhteistyömäärärahojen näkökulmasta. Kehitysyhteistyön määrärahoja kohdennetaan yhdeksältä eri hallinnonalalta ja useilta eri momenteilta. Keskitymme lausunnossamme tähän UM:n hallinnonalan luvun 24.30. ”kansainvälinen kehitysyhteistyö” ja erityisesti momentin 24.30.66. määrärahoihin.

Yhteenveto Fingon esityksistä

Hallituksen esityksessä on myönteisiä piirteitä, erityisesti: tiettyjä Suomen pitkän aikavälin vahvuuksia, kuten kehitysyhteistyön painopisteitä jatketaan; hallitusohjelmassa määritettyjä leikkauksia ei tehdä haitallisimmalla mahdollisella tavalla; hallitus on yksilöinyt selkeitä lisäkohdennusten tarpeita, erityisesti Ukrainan tilanteen helpottamisen; kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä ei juurikaan haitata, sillä nimellisarvoisia leikkauksia ei kohdenneta kansalaisjärjestöille. Kokonaisuudessaan kehitysmäärärahoiksi laskettavat määrärahat hieman kasvaisivat (30 milj. euroa) vuonna 2024 vuoteen 2023 nähden, erityisesti aiheutuen sisäministeriön hallinnonalan kehitysyhteistyömäärärahojen ja VM:n hallinnonalalta maksettavien EU:n kehitysyhteistyön maksuosuuksien kasvusta.

Kielteisiä piirteitä ovat erityisesti maailmantilanteeseen ja Suomen sitoumuksiin täysin sopimattomat varsinaisen kehitysyhteistyön leikkaukset; vähiten kehittyneiden maiden bktl-osuuden seurantaluvun poisto budjettikirjasta; ja epäselvyys ilmastorahoituksen kohdentamisessa.

Näihin hallituksen esityksen pääpiirteisiin vastaamme tässä lausunnossa. Alla ovat keskeiset esityksemme eduskunnalle, joihin tarkemmat perusteet on esitetty lausunnon muissa osioissa.

Kehitysyhteistyöleikkaukset ovat haitallisia kestäväälle kehitykselle, Suomen taloussuhteille, globaalille turvallisuudelle sekä Suomen vaikutusvallalle.

Kehitysyhteistyömäärärahoja tulisi kasvattaa hallituskaudella kohti Suomen kansainvälisiä sitoumuksia¹.

Perusteltuja lisäyksiä olisivat:

- **varsinainen kehitysyhteistyö**, mom. 24.30.66.: yhteensä +118,6 miljoonaa euroa
 - o Hallituksen leikkauksen kumoaminen: +88,6 milj. €
 - o Palautus 2023 laaditun teknisen kehityksen kohti 2027 kasvavalle uralle: +30 milj. €
- **Laina- ja investointimuotoinen kehitysyhteistyö** (mom. 24.30.89.): leikkauksen kumoaminen +60 milj. €
- Erityistä: **Humanitaariseen apuun** +9 miljoonaa euroa (lisänä varsinaisen kehitysyhteistyön leikkauksen kumoamisen)
- Erityisen merkityksellisiä ovat varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahat.
- Perutaan budjettimomentin 24.90.50 leikkaus 600 000 euroa, joka kohdistuu **valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville järjestöille**.
- **Vähiten kehittyvien maiden (LDC) bktl-osuuden seuranta tulisi palauttaa budjettikirjaan** ja LDC-maiden tukemisen tulisi näkyä käyttösuunnitelmissa: kehitysyhteistyömäärärahat ovat erityisen merkittäviä LDC-maille. Hallitus on jättänyt budjetista pois LDC-maiden bktl-osuuden seurannan.
- Budjettiin **tulisi lisätä kuvaus Suomen mobilisoimasta ilmasto- ja kehitysrahoituksesta** ja sen kohdentumisesta.
- Ehdollistaminen ei ole erityisen järkevää: jos Suomi jättää jälkeensä tyhjiöitä, ne täyttyvät mahdollisesti vähemmän demokraattisten maiden vaikuttamisella ja vahvistavat kertomusta määräilevistä rikkaista maista.

1 Kehitysyhteistyö on tarpeellinen investointi Suomelle

1.1 Suomi osana ratkaisuja janoavaa maailmaa

Kehitysyhteistyö on tärkeä työkalu kestävä kehityksen edistämiseksi. Se merkitsee kestävä kehityksen tukemista erityisesti vaikeimmassa asemassa olevien ihmisten osalta.

Kestävyyssongelmaa kuvaavat kestävä kehityksen tavoitteet (Agenda 2030). Agenda 2030:sta vain noin 15 % on edennyt tavoitteiden mukaisesti², kun määräaika tavoitteiden toteutukseen on puolessa välissä. Jos maailman yhteinen tulevaisuus ei ole kestävä, se on kestämaton.

Kehitysyhteistyö ei ole yhtä kuin kestävä kehitys: sen kertoo muun muassa rahoituksen mittakaava: kun kehitysyhteistyömäärärahat maailmassa ovat n. 180 miljardia euroa³, kestävä kehityksen rahoituksesta

¹ 0,7 % bktl:stä kehitysyhteistyyöhön; 0,2 % bktl:stä vähiten kehittyneille maille; 85 % toimista edistään sukupuolten tasa-arvoa

² YK 18.9.2023 Verkkoviite:

<https://news.un.org/en/story/2023/09/1140852#:~:text=Halfway%20to%20the%202030%20deadline,societies%20are%20all%20off%20track>. Viitattu 4.10.2023

³ OECD. <https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/official-development-assistance.htm>. Viitattu 4.10.2023

puuttuu eri arvioiden mukaan yli 4000 miljardia euroa⁴. Kehitysyhteistyö voi toimia muiden toimien vauhdittajana ja mahdollistajana.

Maailman **humanitaaristen kriisien tilanne on historiallisesti katsoen poikkeuksellisen vakava**⁵, ja eskaloitunut konflikti Israelissa tulee pahentamaan tilannetta.

1.2 Kehityspolitiikka osana Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa

Edellä mainittuihin tarpeisiin Suomi vastaa osaltaan erityisesti kehitysyhteistyöllä, ja sen rahoituksella.

Kehitysyhteistyötä rahoittaessaan Suomi vahvistaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaansa, sillä **kehityspolitiikka on olennainen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa**.

- Viitaten tämän osion alussa kuvattuihin kestävän kehityksen ja humanitaaristen kriisien luomiin haasteisiin ja tarpeisiin, kehityspolitiikka on yksi tärkeä työkalu kestävän kehityksen edistämiseen rajojemme ulkopuolella, erityisesti vaikeimmassa asemassa olevien maiden ja alueiden osalta.
- Kehityspolitiikka on myös tärkeä osa suomen taloussuhteita: suurin osa maailman valtioista on kehittyviä maita; noin 85 % maailman ihmisistä asuu niissä⁶; ja niiden talouskasvu on keskimäärin nopeampaa kuin vauraiden maiden⁷. Kehityspolitiikka voi edistää kestäväää kauppaa Suomen ja maailman nousevien talouksien kanssa.
- Hyvät suhteet kehittyviin maihin merkitsevät myös mahdollisuutta Suomen vaikutusvallalle kansainvälisessä politiikassa, koska suurin osa maailman valtioista on kehittyviä maita.
- Kehityspolitiikka on myös turvallisuuspolitiikkaa, sillä konfliktit syntyvät usein ongelmista, joita voi korjata kehitysyhteistyöllä.

Suomen kehitysyhteistyö on tuloksellista. Sitä seurataan evaluaatioilla, eli hankkeiden ja ohjelmien arvioinneilla. Kun ulkoministeriö koosti marraskuussa 2022 näistä ja muista lähteistä tietoja kehitysyhteistyön tuloksettiin⁸, johtopäätökseksi muodostui, että Suomen kehitysyhteistyö on tuloksellista, kunhan sitä edistetään pitkäjänteisesti.

Hyviä esimerkkejä on lukuisia⁹. Maayhteistyöstä Nepal ja Vietnam ovat hyviä kokonaisesimerkkejä: näiden maiden kanssa Suomi on tehnyt pitkään yhteistyötä, ja nyt ne ovat siirtymässä (Nepal siirtymävaiheessa, Vietnam jo siirtynyt) vähiten kehittyneiden maiden joukosta alemman keskitulon maaksi.

⁴ Kts. OECD (2021) Closing the SDG Financing Gap in the COVID-19 era: ks <https://www.oecd.org/dev/OECD-UNDP-Scoping-Note-Closing-SDG-Financing-Gap-COVID-19-era.pdf> ja YK (2023) <https://news.un.org/en/story/2023/07/1138352>

⁵ Rahoitustarpeiden ja resurssien välinen ero maailmassa oli jo kesäkuussa 2023 OCHA:n Global humanitarian overview 2023 mid-year update -raportin mukaan 43 miljardia dollaria, joka on kaikkien aikojen korkein. Tämän jälkeen Hamasin ja Israelin konflikti on eskaloitu. OCHA (2023) Global Humanitarian Overview 2023, Mid-Year Update Verkkoviite: <https://reliefweb.int/report/world/global-humanitarian-overview-2023-mid-year-update-snapshot-18-june-2023>. viitattu: 15.10.2023.

⁶ IMF (2023) <https://www.imf.org/external/datamapper/profile/OEMDC>. Viitattu: 3.10.2023. Huom. kategoriana "emerging markets and developing economies".

⁷ IMF (2023) <https://www.imf.org/external/datamapper/profile/ADVEC>. Vrt. kategoriat "advanced economies" ja "Emerging market and developing economies".

⁸ Verkkoviite: <https://um.fi/web/kehityspolitiikan-tulosraportti-2022/johdanto>. Viitattu 10.10.2023

⁹ Kts. ulkoministeriön kooste: <https://um.fi/kehitysyhteistyön-tuloksia>. Viitattu 10.10.2023.

Yksittäinen ja konkreettisempi esimerkki on vaikkapa Suomen ja Etiopian yhteistyö, jonka turvin vuosina 1994–2022 noin 5,4 miljoonaa etiopialaista pääsi puhtaan veden piiriin. Vesihuolto vietiin 1 500 koululle ja 1 300 terveysasemalle. Tästä pääsi hyötymään yli 1,2 miljoonaa oppilasta, opettajaa ja terveydenhuollon työntekijää. Heistä yli 800 000 on lisäksi päässyt paremman sanitaation piiriin. Tärkeitä asioita, sillä vesi on toimeentulon ehto ja terveyskysymys; toisaalta, sen puute voi olla syy konflikteille.

Hyviä esimerkkejä löytyy myös järjestöjen tekemästä kehitysyhteistyöstä¹⁰. Poimintoja ovat vaikkapa toiminta, jossa:

- yli sadantuhannen lapsen oikeus koulutukseen parani suomalaisen järjestön (Fidan) ja sen paikallisten kumppanien ansiosta Aasiassa, itäisessä Afrikassa ja Lähi-idässä.
- 245 000 syrjityn henkilön mahdollisuudet oman elinkeinon, elämän ja oikeuksien kohentamiseksi muun muassa Nepalissa paranivat suomalaisen järjestön (Lähetysseuran) kehitysohjelman myötä 2018-21.
- Tyttöjen silpominen puolittui suomalaisen järjestön (World Visionin) kumppaneiden kanssa toteutetun hankkeen avulla Pohjois-Keniassa 2016-21.
- Yli 3000 vammaista naista oppi ruoanvalmistuksen taitoja ja tietoja lähiruuan ravintoarvoista suomalaisen järjestön (Marttaliiton) ja yhteistyökumppaneiden tilaisuuksissa Kamerunissa, Etiopiassa ja Sambiassa.

2 Suomelle tärkeitä kehitysyhteistyömäärärahojen sitoumuksia

Suomen kehitysyhteistyötavoitteisiin liittyy kansainvälisesti (YK:n ja EU:n puitteissa) tekemiämme rahoitussitoumuksia. Niistä tärkeimmät ovat seuraavat:

- **0,7 % bruttokansantulosta tulee käyttää kehitysyhteistyöhön.**
Tällä turvataan Suomen kehitysyhteistyön määrää ja laatua. Toteuttamalla oman sitoumuksensa Suomi voi osaltaan kannustaa muita vauraita maita tekemään osuutensa.
- **0,2 % bruttokansantulosta tulee kohdentaa vähiten kehittyneille maille (LDC)**
Näissä maissa on suurin kehityksen tarve. Vähiten kehittyneiden maiden on vaikeaa saada markkinaehtoista kv-rahoitusta (kuten kestävästi hinnoitellut lainat, investoinnit) tai rahoitusta kotimaastaan esimerkiksi vähäisen tuotannon ja kehittymättömien verojärjestelmien vuoksi.
- **85 % tuetuista toimista tulee edistää myös sukupuolten välistä tasa-arvoa**
Tasa-arvon toteutuminen on itsessään arvokasta. Tasa-arvo myös kytkeytyy vahvasti muihin kehitystavoitteisiin, kuten köyhyyden poistamiseen. Sukupuolten tasa-arvon toteutuminen on esimerkiksi yksi YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 läpileikkaavista periaatteista.

3 Keskeiset havainnot hallituksen talousarvioehdotuksesta vuodelle 2024

3.1 Määrärahamuutokset: leikkaukset eivät ole perusteltuja

Tarkempi erittely talousarvioehdotuksen määrärahamuutoksista on liitteessä 1.

Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoja on määrä leikata noin 88,6 miljoonaa euroa bruttona.

¹⁰ Kts. Fingon kooste: järjestöjen kehitysyhteistyön tuloksia. Verkkoviite: <https://fingo.fi/ajankohtaista/category/jarjestojen-tyon-tuloksia/>. Viitattu 10.10.2023.

Monenkeskisestä yhteistyöstä on määrä leikata noin 20 miljoonaa euroa (vuonna 2023 määräraha on 223 miljoonaa euroa, vuodelle 2024 hallitus esittää 204 miljoonaa euroa). Suomi rahoittaa esimerkiksi YK-järjestöistä YK:n lastenrahastoa (UNICEF), YK:n väestörahastoa (UNFPA), maailman ruokaohjelmaa (WFP), YK:n tasa-arvojärjestöä (UNWOMEN) ja sekä alueellisia kehityspankkeja.

Maa- ja aluekohtaisesta kehitysyhteistyöstä on määrä leikata yli 50 miljoonaa euroa (vuonna 2023 määräraha on 193 miljoonaa euroa, vuodelle 2024 hallitus esittää 139 miljoonaa euroa). Keskeisiä kehitysyhteistyömäärärajojen kohdemaita ovat olleet viime vuosina esimerkiksi Etiopia, Somalia, Tansania, Afganistan ja Nepal. Määrärahoilla mitattuna tärkein kehitysyhteistyön kohdema on tänä vuonna (2030) ollut Ukraina, näin tulee olemaan myös vuonna 2024.

Järjestöjen kehitysyhteistyö pysyisi hallituksen esityksen mukaan nykyisellä, noin 88 miljoonan euron tasollaan.

Humanitaarinen apu kokonaisuutena ilmeisesti kasvaisi. Vaikka kyseinen käyttösuunnitelmakohta vuonna 2024 laskisi (9 milj. € vuoteen 2023 nähden), humanitaarista apua kohdennetaan myös kokonaan omalta, uudelta momentiltaan Ukrainaan. Vuoden 2024 budjettiin on lisätty ”kansainvälisen kehitysyhteistyön” alle momentti 24.30.69 Tuki Ukrainalle, ja tälle momentille on määrä kohdentaa 58 miljoonaa euroa. Iso osa tästä oletettavasti on humanitaarista apua. Muulle humanitaariselle avulle on oma käyttösuunnitelmakohtansa osana varsinaista kehitysyhteistyötä. Tämä käyttösuunnitelmakohta on vuonna 2024 määrä olla 83 miljoonaa, kun se vuonna 2023 on 92 miljoonaa.

Muiden kehitysyhteistyömäärärahojen vuoksi **Suomen kehitysmäärärahoiksi laskettava kokonaisuus hieman kasvaisi**, hallituksen esityksen mukaan noin 30 miljoonaa euroa vuoden 2023 tasosta (1 177 miljoonaa euroa) vuoden 2024 tasoon (1 209 miljoonaa euroa). Selityksenä on etenkin, että ”muihin kehitysmäärärahoihin” kuuluvat vuodesta 2023 kasvavat Suomen rahoitusosuudet EU:n Global Europe -ohjelmasta (NDICI-rahat). Nämä osuudet määräytyvät laskennallisesti EU:n kautta.

Erityisesti NDICI-rahojen kasvun vuoksi kehitysyhteistyömäärärahojen bktl-osuus pysyisi arviolta 0,42 % tasolla (sama kuin vuonna 2023).

Kansalaisyhteiskunnan toimintatilan kaventuessa maailmalla, Suomen on huolehdittava omien kansainvälisten järjestöjensä toimintaedellytyksistä sekä pohdittava mahdollisuuksia tukea globaalin etelän kansalaisyhteiskunnan osallistumista kansainvälisille foorumeille.

Kun suhteutamme nämä hallituksen esittämät määrärahamuutokset tämän lausunnon osioissa 1 esitettyihin investointitarpeisiin ja osiossa 2 esitettyihin Suomen sitoumuksiin, voimme todeta että:

- ➔ Varsinaisen kehitysyhteistyön ja sen kasvu-uran sekä laina- ja sijoitusmuotoisen kehitysyhteistyön leikkaukset olisi perusteltua perua
- ➔ Humanitaariseen apuun olisi perusteltua lisätä 9 miljoonaa euroa.
- ➔ Momentin 24.90.50. leikkaus 600 000 euroa, joka kohdistuu valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville järjestöille, olisi perusteltua perua.

3.2 Kehitysyhteistyön ehdollistaminen on vaikea työkalu

Ehdollistamiseen on määrä saada selvyttä syyskauden aikana samalla, kun leikkauksia kohdennetaan. Ehdollistamiseen ei tule talousarvioesityksessä vielä selvyttä. Ehdollistaminen on hallitusohjelman mukaan

määrä tehdä kolmella tasolla: keh-y-kumppanimaan tulee 1) olla tukematta Venäjän hyökkäystä Ukraina, 2) ottaa kansalaisiaan vastaan, 3) sitoutua sääntöperusteiseen maailmanjärjestykseen.

Ehdollistaminen on hankala työkalu kehityspolitiikassa: jos Suomi jättää jälkeensä tyhjiöitä, ne täyttyvät mahdollisesti vähemmän demokraattisten maiden vaikuttamisella ja vahvistavat kertomusta määräilevistä rikkaista maista.

- ➔ Jos ehdollistamista kuitenkin tehdään, sen tulisi koskea vain valtioiden välistä yhteistyötä – ei siis järjestöjen tekemää työtä, sillä kansalaisyhteiskunnan kehittäminen ja ihmisten inhimillinen kehitys on arvokasta silloinkin, jos virallinen valtiotaho ei toimi kuten Suomen kehitysyhteistyön ehdot edellyttävät.

3.3 Vähiten kehittyneiden maiden bktl:osuuden seuranta tulisi palauttaa

Hallituksen budjettiesityksessä mainituista kehitysyhteistyön **tunnusluvuista puuttuu vähiten kehittyneiden maiden kanssa tehtävän kehitysyhteistyön bktl-osuus**. Suomi on kansainvälisesti sitoutunut vähiten kehittyvien maiden osalta 0,2 % bktl-osuuteen. Suomi seuraa kansainvälisten sitoumustensa vuoksi joka tapauksessa tätä osuutta. Luku löytyy vuoden 2023 budjettikirjasta kohdasta määrärahat, 24.30. kansainvälinen kehitysyhteistyö ja taulukosta ”Kehitysyhteistyölle annettujen tavoitteiden mukaiset tunnusluvut”. Vuodelle 2024 vastaavaan kohtaan on laadittu samanlainen taulukko, mutta ns. LDC-maiden (Least Developed Countries) seurantaluku puuttuu. Luku olisi olennainen, jotta eri kehitysrahoitusta seuraavilla tahoilla olisi mahdollisuus arvioida, toteuttaako Suomi sitoumuksiaan. Lisäksi LDC-maiden osuus on periaatteellisesti tärkeä, sillä kehitysyhteistyöllä on tärkeä merkitys juuri vähiten kehittyneille maille, joille kanavoituu muista läheistä vain hyvin vähän rahavirtoja.

- ➔ Vähiten kehittyneisiin maihin (LDC) kohdennettujen maksatusten osuuden bktl:sta seuranta tulisi palauttaa budjettiin:

3.4 Ilmastorahoituksesta tulisi olla selkeä kuvaus

Talousarvioesitys **ei anna kuvaa Suomen mobilisoimasta ilmastorahoituksesta**, vaan kirjaa ”ilmastotoimien edistämistä” koskevan tavoitteen, 330 miljoonaa euroa vuonna 2024. Tämä kirjaus ei kuvaa mitä ja miten Suomen ilmastorahoitukseen lasketaan – ja missä määrin rahoitus tosiasiaassa kohdentuu ilmastotoimiin: onko mukaan esimerkiksi laskettu kokonaisten hankkeiden rahoituksia silloinkin, kun hankkeet kohdistuvat ilmastotoimiin vain osittain. Ilmastotoimien edistäminen ei sisällä arviota rahoituksen kohdentumisesta, johon Pariisin sopimuksen Artikla 9 ohjaa: näitä aiheita ovat erityisesti ilmastomuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen välinen tasapaino sekä painotus köyhiin ja hauraisiin valtioihin.

- ➔ Budjettiin tulisi lisätä selkeä kuvaus Suomen mobilisoimasta ilmastorahoituksesta ja sen kohdentumisesta.

Lisätiedot:

Ilmari Nalbantoglu, johtaja, vaikuttaminen | Suomalaiset kehitysjärjestöt – Fingo

ilmari.nalbantoglu@fingo.fi | 050 317 6693

Jotta elämä olisi reilumpaa. Ihan kaikkialla.

Liite: Määrärahamuutokset: talousarvio 2023 verrattuna talousarvio HE:een 2024

Varsinainen kehitysyhteistyö (mom. 24.30.66.)	Vuosi 2023	V. -24 (HE)	Erotus
Monenkeskinen yhteistyö	222 911 000 €	203 979 000 €	-18 932 000 €
Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	192 704 000 €	138 9 000 €	- 54 065 000 €
Euroopan kehityssrahasto	28 691 000 €	30 655 000 €	1 964 000 €
Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	58 311 000 €	56 101 000 €	-2 210 000 €
Humanitaarinen apu ¹¹	92 000 000 €	83 00 000 €	- 9 000 000 €
Kehitysyhteistyön suunnittelu- ja tukitoiminnot	5 695 000 €	5 312 000 €	- 383 000 €
Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	2 050 000 €	1 950 000 €	- 100 000 €
Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle	87 950 000 €	87 950 000 €	- €
Korkotuki-instrumentti	22 900 000 €	21 000 000 €	- 1 900 000 €
Yhteensä	713 212 000 €	628 586 000 €	- 84 626 000 €

Kehitysyhteistyömäärärahat	Vuosi -23	v. -24 (HE)	Erotus
Ulkoministeriön hallinnonalalla momentilla 24.30.66 (netto)	710 341 000 €	621 699 000 €	- 88 642 000 €
Ulkoministeriön hallinnonalan muilla momenteilla	206 216 000 €	231 015 000 €	24 799 000 €
Sisäministeriön hallinnonalalla	17 894 000 €	75 509 000 €	57 615 000 €
Valtiovarainministeriön hallinnonalalla	195 238 000 €	232 536 000 €	37 298 000 €
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla	5 800 000 €	9 028 000 €	3 228 000 €
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla	184 000 €	287 000 €	103 000 €
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla	1 525 000 €	1 614 000 €	89 000 €
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla	37 120 000 €	32 274 000 €	- 4 846 000 €

¹¹ ***Huom.** humanitaarisen avun määrärahat oletettavasti kuitenkin kasvavat jonkin verran, koska v. 2024 Ukrainan tukeen on otettu käyttöön uusi momentti, jolle on määrä kohdentaa 58 milj. määrärahoja; määrärahojen käyttöä ei ole eritelty vielä, mutta oletettavasti iso osa on humanitaarista apua.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla	2 496 000 €	4 442 000 €	1 946 000 €
Ympäristöministeriön hallinnonalalla	609 000 €	515 000 €	- 94 000 €
Yhteensä	1 177 423 000 €	1 208 920 000 €	31 496 000 €

Tuki Ukrainalle (uusi momentti v. -24)	Vuosi -23	v. -24 (HE)	Erotus
Yhteensä		58 000 000 €	

Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2v.)	Vuosi -23	v. -24 (HE)	Erotus
Yhteensä	2 960 000 €	2 904 000 €	-56 000 €

Laina- ja investointimuotoinen kehitysyhteistyö (mom. 24.30.89.)	Vuosi 2023	V. -24 (HE)	Erotus
Yhteensä	129 730 000 €	69 730 000 €	-60 000 000 €

Tunnusluvut	Vuosi 2021	2022	2023	2024
Kehitysyhteistyö per bktl (%)	0,47 %	0,57 %	0,42 %	0,42 %
Osuus vähiten kehittyneille maille (LDC) per bktl (%)	0,16 % (tot.)	0,18 % (enn.)	0,16 % (tav.)	?
Sukupuolten tasa-arvoa edistävän kehitysyhteistyön osuus	50 % (tot.?)	32 % (tot.)	50 % (arv.)	80 % (arv.)